

مصاحبه با حما همامی، دبیر اول و سخنگوی حزب کمونیست کارگران تونس

انقلاب ادامه دارد

حما همامی یکی از چهره های برجسته انقلاب تونس است. بسیاری از خبرنگاران و احزاب و جریانات و سازمانهای چپ مشتاق مصاحبه با وی هستند. مصاحبه زیر قبل از تظاهرات صد هزار نفری در تونس جمعه مورخ ۲۵ فوریه ۲۰۱۱ علیه دولت غنوشی توسط حزب کار بلژیک صورت گرفت و در نشریه همبستگی ارگان سیاسی این حزب به زبان فرانسوی منتشر گردید. یکی از خواسته های مهم تظاهرکنندگان عزل غنوشی بود که دوازده روز بعد در یکشنبه ۲۷ فوریه متحقق شد و دو وزیر دیگر از بازماندگان دولت بن علی روز دوشنبه ۲۸ فوریه مجبور به استعفا شدند. حما همامی در این مصاحبه به نکات مهم و ظریفی از انقلاب تونس اشاره دارد که در مطبوعات و رسانه های غرب کمتر دیده می شود. حما همامی با اشاره به اینکه «ما بر دیکتاتورپرویزدیم اما نظام دیکتاتوری هنوز پابرجاست» به سئوالات حزب کار بلژیک پاسخ می گوید:

س – تحت تاثیر انقلابات و تظاهرات گسترده در دنیای عرب، نوعی نسیم خوش بینی در سراسر جهان وزیده است. این جنبش، که در کشور شما پا گرفت، معرف چه چیزی است؟

ج – پای یک انقلاب بزرگ، چه در سطح کشورهای عرب و یا در سایر کشور های منطقه ما در میان است. یاد آوری میکنم که خلق تونس این انقلاب را با تکیه بر نیروهای خودی انجام داد. در بسیاری از کشورهای عرب، ادعا می شد که ما، بدون حمایت فرانسه، آمریکا و یا سایر قدرتهای خارجی، نمی توانیم بر علیه دیکتاتورهای مثل بن علی انقلاب کنیم. خلق ما نشان داد که با تکیه بر نیروهای خودی، میتوان دیکتاتورهای مثل بن علی را، با آن دستگاه امنیتی عظیمی که داشت، کنار زد.

بعلاوه، خلق تونس این انقلاب را در اتحادی نسبتا کامل انجام داد. طی بیش از یک ماه، ما حتی یک شعار مذهبی، که میتوانست خلق ما را تجزیه کند، نشنیدیم. خلق تونس بر محور آرمانهای دمکراتیک، اقتصادی و اجتماعی خود متحد شد.

س – برای شما این انقلاب تمام نشده است. چرا؟

ج - این انقلاب هنوز ادامه دارد. چون هنوز اهداف دمکراتیک و اجتماعی خود را متحقق نکرده است. دیکتاتور را شکست داد، اما هنوز بر دیکتاتوری غلبه نکرده است. پلیس سیاسی، تکیه گاه اصلی دیکتاتوری، هنوز پا بر جاست و از قضا خیلی هم فعال است. مجلس فرمایشی هنوز برقرار است. مجلسی عروسکی، که با فرمان بن علی بر پا شده بود. رئیس موقت آن یک عضو حزب بن علی است، بسیار نزدیک باو. دولت همچنان توسط نخست وزیر بن علی هدایت می شود، محمدغوشی، و وزرایش از همین قماشند. مسئولان بالا، فاسد، همچنان در پستهای خود نشسته اند. قانون اساسی مطلوب دیکتاتوری هنوز تغییر نکرده است. دیکتاتوری برای دوام خود قوانین ضد دمکراتیک و ضد اجتماعی زیادی گذراند، که همچنان جاریند. در دست دولت کنونی، تمام این قوانین و نهادها می توانند دوباره بر علیه خلق بکار گرفته شوند. پس رژیم بن علی هنوز باقی است. این است که جنبش توده ای ادامه دارد، با وجود وعده های دولت کنونی. انقلاب انحلال دولت موجود را طلب میکند. دولتهای «ترمیم شده»! مثل همین دولت کنونی را مردود میدانند. حزب سابق حکومتی (اتحاد مجاز دمکراتیک، که تا ۱۸ ژانویه گذشته همچنان عضو بین الملل سوسیالیستی بود) باید حقیقتاً منحل شود. خیر، ما نمی توانیم بگوئیم که انقلاب تمام شده. چون هنوز بر نیروهای ارتجاعی غلبه نکرده است. آنها هنوز حاضر و در کارند. گرچه ضعیف شده اند. ما باید این انقلاب را، با قاطعیت زیاد، ادامه دهیم، اما با تاکتیک صحیح برای پرهیز از تجزیه خلق، که می تواند تأثیرات منفی زیادی بر روی این انقلاب بگذارد. سخن برسر انقلابی است که خلقهای جهان امید زیادی به آن دارند.

س - بعضی ها انقلاب تونس را یک رویداد خودجوش قلمداد میکنند . . .

ج - خیر، این درست نیست. این را میگویند تا نقش نیروهای انقلابی و مترقی در این سالهای اخیر را از اعتبار انداخته و آن را نفی کنند. می خواهند بگویند که باید بدنبال راهی برای پیوند این انقلاب با حزب سابق حکومتی پیدا کرد، که دولتمردان سنتی ناگزیر باید رهبری جنبش را بدست گیرند . . . این جنبش در سطح ملی سازمان داده نشده بود. فاقد یک رهبری واحد بود، یک برنامه مشترک نداشت. ولی این به معنای عدم آگاهی، فقدان سازماندهی نیست.

آگاهی وجود دارد، چون فعالین این جنبش غالباً رزمندگان چپ، مترقی، سندیکالیستها، مبارزان حقوق بشرند. این جوانان دیپلمه و بیکارند که به جنبش دانشجویی تعلق دارند. حزب ما، نیروهای ما نیز حاضرند. برعکس، اسلامی ها حقیقتاً شرکت ندارند. بیخود نیست که در این انقلاب، هیچ شعار مذهبی داده نشد. بلحاظ سیاسی، اسلامی ها فقط از جنبش حمایت میکنند. بلحاظ تشکیلاتی، رزمندگان توانستند که خیلی سریع خود را در کمیته ها سازمان دهند. در همان نخستین روزهای انقلاب، در بعضی روستاها، فی الواقع یک خلاء حکومتی وجود داشت. مشترکاً، باتفاق دمکراتها، ما از مردم دعوت

کردیم که خود را سازماندهی کنند. آنها در روستاها و در مناطق، گاهی در محافل موسوم به «محافل توده ای» یا «مجامع حفظ انقلاب»، گاهی در کمیته ها یا در اتحادیه ها. . این کار را انجام دادند. اینجا در شهر تونس، مردم خود را در کمیته های توده ای یا کمیته های محلی سازماندهی کردند. آنها رهبران را از میان رزمندگانی که در جریان انقلاب بیشتر فعال بودند انتخاب کردند. ساختار آن هنوز ضعیف و جنینی است. هنوز یک مرکزیت واقعی در سطح ملی وجود ندارد. اما، رفته رفته این کمیته ها به کمیته هایی بدل شدند که در باره وضع موجود و آینده بحث میکنند، و یا در باره اینکه مردم چه کارهایی میتوانند انجام دهند.

س - جبهه ۱۴ ژانویه چند هفته پیش تاسیس شد. اینها کیستند؟ برنامه یا چه مطالباتی دارند؟

ج - بلحاظ سیاسی، چپ موفق شد که نیروهای خود را در جبهه ای بنام «جبهه ۱۴ ژانویه» جمع و جور کند - روز فرار بن علی چپ دارای یک وجهه انکار ناپذیر در کشور ماست. چه بلحاظ سیاسی و سندیکائی، هم در سطح جوانان و جنبش زنان و هم در سطح حقوق بشر و جنبش فرهنگی. این جبهه برمحور شعارها و مطالبات مردم تاسیس شد. طالب انحلال دولت، انحلال حزب حکومتی است. این جبهه خواهان تشکیل یک دولت موقت است، با عناصری که هیچ با رژیم بن علی، با حزبش، با دیکتاتوری رابطه ای نداشته باشند. وظیفه اصلی این دولت موقت آماده کردن انتخابات برای تشکیل مجلس موسسان است. مجلسی که باید قانون اساسی را تدوین کند، نهادها، قوانین بنیادی یک جمهوری توده ای و دمکراتیک را بوجود آورد، که خواست خلق تونس است. ما برمحور یک پلات فرم اقتصادی و اجتماعی متحد شده ایم، چون معتقدیم که دیکتاتوری یک مبنای اقتصادی و اجتماعی هم داشت، یک بورژوازی کمپرادور (که در پیوند با کمپانیهای فراملیتی خارجی به مال و ثروت رسید)، تونس را با همدستی با شرکتها و بنگاههای فرانسوی، ایتالیائی، اسپانیائی، پرتغالی، بلژیکی غارت کرد. ما نه تنها خواهان یک دمکراسی سیاسی، بلکه یک دمکراسی اجتماعی نیز هستیم، چون بر این باوریم که انقلاب جاری یک انقلاب دمکراتیک و ملی، یک انقلاب توده ای است که باید زمینه را برای تحولات بنیادی برای جامعه تونس در آینده را آماده کند. جبهه ۱۴ ژانویه اولین متینگ علنی خود را در روز شنبه ۱۲ فوریه در کاخ گنگره تونس برگزار کرد. موفقیت بزرگی بود - بمراتب بزرگتر از انتظار ما. حاصل بسیجی در سه یا چهار روز. بیش از ۸۰۰۰ نفر مجتمع شدند، خیلی ها نتوانستند وارد سالن شوند. ازدحامی که تا بحال دیده نشده بود.

س - روز ۱۱ فوریه، یک کمیته خیلی وسیعتر نیز تاسیس شد.

ج - بله، نشستی در دفتر شورای ملی وکلای دعاوی از نمایندگان ۲۸ سازمان. تقریباً همه مخالفان بن علی - منهای دو حزب که با دولت قانونی همکاری میکنند. از ۱۰ سازمان جبهه ۱۴ ژانویه، یعنی مرکز سندیکای واحد، حزب اسلامی انادها، انجمنهای وکلای دعاوی، نویسندگان، روزنامه نگاران، اتحادیه دانشجویان تونس و سایرین. همگی با پیشنهادهای مربوط به ایجاد یک «شورای ملی برای حفاظت از انقلاب» موافقت دارند. پلات فرم شان بیای پلات فرم جبهه ۱۴ ژانویه نمی رسد، چون طالب انحلال دولت کنونی نیست. بعضی نیروها مثل سندیکای واحد، این دولت را قبول دارند. اما ۲۸ امضا کننده میخواهند که این «شورای ملی» یک قدرت تعیین کننده برای تمام قوانین و تدبیرها بمنظور آماده کردن انتخابات جدید باشد، برای تضمین اینکه حقیقتاً دموکراتیک بوده و در آزادی کامل برگزار شود. آنها خواهان حق نظارت بر همه تصمیمات دولت و لزوم تأیید شورای ملی در گزینش همه کارگزاران بالا هستند. امضا کنندگان از همه مردم در تمام مناطق و محله ها خواسته اند که کمیته های حفاظت از انقلاب را درست کنند و سندیکای واحد هم دفاتر خود را برای انجام این کار در اختیارشان بگذارد. این کمیته ها در شورای ملی نماینده خواهند داشت.

س- پس شما در آنجا طبقات و اقشار مختلفی که مخالف دیکتاتوری بوده و هستند را جمع کرده اید. آیا این اقدام با خصلت این انقلاب که شما آن را ملی و دموکراتیک می دانید، تناسب دارد؟

ج - از زمان هانیبال (سردار کارتاز، نیای باستانی تونس)، این سرزمین هرگز با دموکراسی آشنا نشد. نه دهقانان، نه مغازه داران، نه پیشه وران و تولید کنندگان خرد، نه استادان و یا معلمان. همه این مردم دموکراسی را می طلبند، دستجمعی و متحد با کارگران. باید هشیار باشیم. ما سعی میکنیم که خلق را برمحور یک رسالت واحد متحد کنیم: دیکتاتوری را از میان ببریم. سعی داریم از نفاق در میان نیروهای توده ای پرهیز کنیم، همان چیزی که ارتجاع می تواند از آن بهره برداری کند. توافق کردیم که با اسلامی ها و سایر نیروها برای تداوم وحدت خلق تونس بکوشیم و گرفتار جدالهای گروهی نشویم. ولی این انقلاب ملی هم هست. مردم میدانند که نخبگان بورژوائی فاسد، دلال صفت، سرزمین ما را بسود بنگاههای خارجی غارت میکنند. این بنگاهها برآنند که که تولیدات ارزان برای صدور به بازارهای خودشان بدست آورند، نه برای تأمین نیازهای جامعه تونس. دخالت قدرتهای اروپائی و آمریکائی برای پشتیبانی از کمپانیهای فراملیتی خودشان بهر قیمتی است. ما به یک برنامه احتیاج داریم تا کشورمان را به تناسب نیازهای خلق صنعتی کنیم. این است آن چیزی که مردم می خواهند. جبهه ۱۴ ژانویه خواهان بنای یک اقتصاد ملی در خدمت خلق است بطوریکه بخشهای حیاتی و استراتژیک آن تحت نظارت دولت باشد.

س - شما سخنگوی یک حزب کمونیست هستید. پس کجاست آن دورنمای سوسیالیستی در تونس؟

ج - یک انقلاب سوسیالیستی، امروز در دستور کار نیست. بله، بعنوان مارکسیست ما بر این باوریم که سرانجام بایستی به سوسیالیسم رسید. این یک ضرورت است، نباید فریب سرمایه داری جهانی را خورد که در دست مونیپل‌های آمریکائی و . . . است. این تنها راهی است برای پایان دادن به استثمار انسان از انسان. اما این طرز تلقی هنوز در اینجا مورد قبول همه نیست. ما نمی‌توانیم خیلی تند برویم. باید تناسب قوای سیاسی را در نظر داشته باشیم. طبقه کارگر بلحاظ آگاهی و سازماندهی عقب مانده است. جنبش کمونیستی در کشور ما به رغم پیشرفت زیاد هنوز خیلی ضعیف است. سایر طبقات هنوز خیلی از طریق اردوی لیبرال، اردوی اسلامی . . . ابراز وجود میکنند. پس نباید به خطا رفت.

با این انقلاب، حداقل نخستین شاخصهای سوسیالیسم می‌توانند در سطح اقتصادی مستقر شوند. این است که ما با ملی کردن بنگاههای بزرگ بسود کارگران موافق هستیم. استقلال ما اینطور ایجاب میکند. ما ملی نمی‌کنیم که بورژوازی دولتی از آن بهره مند گردد. . . طبقه کارگر باید این بنگاهها را بشیوه دمکراتیک اداره کند. اما این طرح برای همه بخشهای اقتصاد معتبر نیست. ما نمی‌خواهیم مغازه داران، پیشه‌وران، کارفرمایان خرد در بسیاری از گارگاهها را بوحشت اندازیم که در کشور ما زیادند. نمی‌خواهیم اینها را بر علیه انقلاب بشورانیم. ابتدا باید فکری بحال دهقانان کرد. روستائی در کشور ما خیلی متنوع است. سازمان یافته نیست. بلحاظ آگاهی خیلی عقب ماندگی دارد. بعضی مناطق پیشرفته‌ترند، آنجا که کارگران کشاورزی حضور دارند. که در مواردی به دهقانان فقیر تبدیل شده‌اند. اینها خودشان در خواهند یافت که اشتراکی کردن کشاورزی در روستاها گریزگاهی مثبت است. ولی مناطقی نیز وجود دارند که دهقانان از دهها سال پیش خواهان زمینی هستند که سرمایه داران بزرگ از آنها گرفته‌اند. اما لاقلاً بر روی همین زمینها کار میکنند. سخن گفتن از اشتراکی کردن، آنان را فوراً بیاد غارت زمینهایشان در ۶۰ سال گذشته می‌اندازد. بنظر ما گذار به سوسیالیسم می‌تواند بصورت تدریجی و فراهم شدن زمینه‌های متنوع متحقق شود. فعلاً باید برای تداوم وحدت عظیم خلق کوشید تا آنها با تجربه خویش به سودمند بودن و ضرورت استقرار سوسیالیسم پی ببرند. یک راه واحد وجود ندارد. اما هدف واحد وجود دارد، سوسیالیسم.

آدرس وبسایت حزب کمونیست کارگران تونس

[/http://www.albadil.org](http://www.albadil.org)

ترجمه و تکثیر از حزب کار ایران (توفان)

www.toufan.org

toufan@toufan.org

www.esalat.org